

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/640/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2512208483
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2512208483.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpenému spoločnosťou: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom tamtiež, IČO: 36 613 843, proti odporcovi: K. Q., nar. X.X.XXXX, bytom K., N. XXXX/XX, o zaplatenie 2.620,55 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Piešťany, č.k. 7C/128/2012-71 zo dňa 11.11.2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd v celom rozsahu zamietol žalobu navrhovateľa, ktorou sa domáhal od odporcu zaplatenia sumy 2.620,55 Eur s úrokom z omeškania v sume 374,66 Eur a s ročným úrokom z omeškania 9% zo sumy 2.040,41 Eur od 18.8.2011 do zaplatenia, ako i trov konania.

Súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z vykonaného dokazovania, že dňa 3.4.2002 právny predchodca navrhovateľa GE Capital Multiservis, k.s. uzatvoril s odporcom zmluvu o revolvingovom úvere na základe ktorej bol odporcovi poskytnutý úverový rámec až do výšky 74.000,- Sk pri percentuálnej miere nákladov 15,89% s dátumom prvej splátky 3.5.2002. Podľa platobnej histórie odporca čerpal úver v rôznych sumách v období od 3.4.2002 až do posledného výberu z bankomatu dňa 11.1.2008, v celkovo vo výške 8.544,26 Eur a uhradil 10.187,23 Eur. Odporca bol právnomu predchodcovi navrhovateľa k 1.1.2009 dlžný istinu 2.305,40 Eur, po postúpení pohľadávok odporca v období do 17.8.2011 zaplatil navrhovateľovi celkovo 265,- Eur. Dňa 5.7.2011 odporca podpísal dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku podľa ktorej odporca čo do právneho dôvodu a výšky záväzku voči navrhovateľovi uznal, pričom dlžná suma pozostávala z istiny 2.080,41 Eur a príslušenstva a nákladov vo výške 150,- Eur. V bode 3 je obsiahnuté vyhlásenie, že odporca má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkov. Z výpovede odporcu na pojednávaní prvostupňový súd zistil, že v čase, keď podpisoval dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní dlhu nebol informovaný a nemal vedomosť o tom, že uznáva premlčaný dlh, myslel si, že ide o dohodu ohľadne nového splátkového kalendára. Odporca namietol premlčanie uplatnenej pohľadávky.

Prvostupňový súd vec právne posúdil podľa ust. § 2 písm. a) zák. č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom k 3.4.2002, § 100 ods. 1 a 2, § 101, § 558 Občianskeho zákonníka a § 7 ods. 1, 2 a 4 zák. č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa. Následne súd uzavrel, že mal za preukázané, že medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom vznikol záväzkovoprávny vzťah na základe zmluvy o revolvingovom úvere na základe ktorej právny predchodca navrhovateľa poskytol ako veriteľ odporcovi ako dlžníkovi bezúčelový úver. Vzhľadom na charakter zmluvnej strany na strane dlžníka právny vzťah je spotrebiteľského charakteru a spadá pod režim Občianskeho a nie Obchodného zákonníka. Mal za preukázané, že celý nesplatený dlh odporcu sa stal splatným najneskôr ku dňu 1.1.2009, kedy došlo k vyčísleniu dlhu, z platobnej histórie je však zrejmé, že poslednú sumu odporca čerpal 11.1.2008. Každopádne

ale možno konštatovať, že všeobecná trojročná premlčacia lehota uplynula pred podaním návrhu, ktorý bol podaný až dňa 17.7.2012. Navrhovateľ vedomý si tejto skutočnosti po uplynutí trojročnej premlčacej doby predložil odporcovi na podpis Dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, v zmysle ktorej mal odporca uznať už premlčaný dlh a deklaroväť, že o premlčaní mal vedomosť a rovnako ako o jeho následkoch. Súd tiež skonštatoval, že predmetná dohoda nie je individuálne vypracovaná a z výsluchu odporcu zistil, že v čase jej podpísania nemal vedomosť o premlčaní dlhu a na túto skutočnosť nebol predkladateľom formulára upozornený, ani mu nebola vysvetlená. Uzavrel, že navrhovateľ predložil odporcovi dohodu o uznaní záväzku s cieľom dosiahnuť vymožitelnosť už premlčanej pohľadávky, pričom odporca v čase jej podpisu nemal vedomosť o tom, že podpisuje už premlčanú pohľadávku. Poukázal na to, že dohoda obsahuje celkovo 9 ustanovení, pričom z každého odporcovi vyplývajú rôzne práva a povinnosti, je naformulovaná tak, že ich obsah je schopná pochopiť len osoba s právnickým vzdelaním a nie priemerný spotrebiteľ. Navrhovateľ pritom odporcovi nevysvetlil význam premlčanej pohľadávky a právne následky podpísania dohody. Nepredložil odporcovi dohodu jasne a jednoznačne koncipovanú, aby z nej bolo zrejmé, že podstatou tejto dohody je záväzok odporcu splácať premlčanú pohľadávku. Vyhlásenie dlžníka o vedomosti premlčaného dlhu si odporca pri podpísaní dohody ani nevšimol. Umiestnením textu o vedomosti premlčaného dlhu nasvedčuje podľa prvostupňového súdu tomu, že zo strany navrhovateľa došlo k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi. Pri uzatváraní dohody teda došlo k nekalej obchodnej praktike v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti, ktorá podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu obyvateľov. Z vyššie uvedeného dôvodu súd uznanie dlhu odporcom obsiahnuté v predmetnej dohode považoval za právne neúčinné, pretože v konaní nebolo preukázané, že odporca vedel o premlčaní záväzku tak, ako to vyžaduje § 558 Občianskeho zákonníka. Uznať možno aj premlčaný dlh, ale uznávací prejav dlžníka bude mať právne účinky len vtedy, ak dlžník vedel, že je premlčaný, čo v tomto prípade navrhovateľ nepreukázal. Nakoľko odporca vzniesol námietku premlčania, súd návrh voči odporcovi zamietol.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal, keďže si ju neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podal prostredníctvom svojho právneho zastúpenia odvolanie navrhovateľ, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok preskúmal a v zmysle § 220 O.s.p. ho zmenil tak, že návrhu navrhovateľa v plnom rozsahu vyhovie, pričom si zároveň uplatnil vyčíslenú náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania. Odvolanie podal z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a z dôvodu, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukázal na to, že v danej veci sa jedná o tzv. absolútny obchod a predmetný právny vzťah sa bez ohľadu na povahu účastníkov spravuje Obchodným zákonníkom, to znamená, že aj v otázke premlčania je na daný vzťah potrebné aplikovať štvorročnú premlčaciu dobu, na základe čoho bola žaloba podaná v rámci jej plynutia. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6MCdo 4/2012 i na rozhodnutia Krajského súdu v Trnave 10Co/23/2013, 11Co/456/2012, 9Co/138/2013 a 11Co/71/2013. Rovnako vyhodnotenie dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku prvostupňovým súdom označil za nesprávne, pričom podotkol, že k jej uzavretiu došlo v čase, keď pohľadávka ani premlčaná nebola. Poukázal na to, že za platnú vyhodnotil obdobnú dohodu Krajský súd v Trnave v rozhodnutí č.k. 23Co/7/2013. Namietal, že súd neprihliadal na jednoznačný dôkaz, že odporca sa dohodol s veriteľom na splátkach a zároveň uznal svoj záväzok. Takéto vyhodnotenie listinných dôkazov označil za bezbrehú a ničím neodôvodnenú ochranu odporcu ako spotrebiteľa a porušenie zásady rovnosti účastníkov konania a vedie k tomu, že dlžník nakoniec dlh nebude musieť vrátiť a veritelia budú nútení neposkytovať dlžníkovi možnosť splácania dlhu v splátkach, ale okamžite pohľadávku uplatniť na súde.

Odporca odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu navrhovateľa sa písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a

dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím § 221 ods. 1 písm. f) a h) O.s.p. zrušiť a podľa ods. 2 tohto ustanovenia vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným uplatnenou odvolacou argumentáciou navrhovateľa bolo posúdiť, či prvostupňový súd správne s poukazom na premlčanie žalobou uplatneného nároku návrh zamietol.

Predovšetkým je potrebné uviesť, že záver súdu prvého stupňa, že uznanie dlhu odporcom je právne neúčinné, pretože nebolo preukázané, že odporca vedel o premlčaní záväzku tak, ako to vyžaduje § 558 Občianskeho zákonníka, je nesprávny.

Podľa predloženej Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznání záväzku uzavretej medzi navrhovateľom ako veriteľom a odporcom ako dlžníkom dňa 5.7.2011 malo dôjsť k uznaniu záväzku odporcu.

Podľa § 558 Občianskeho zákonníka ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní.

K platnosti právneho úkonu uznania dlhu, okrem písomnej formy a všeobecných náležitostí predpísaných pre právne úkony je potrebné, aby dlžník vyjadril prísľub zaplatiť dlh, uviedol dôvod jeho vzniku a výšku v akom dlh uznáva.

Uznanie dlhu je samostatným zabezpečovacím inštitútom; zabezpečovaciu funkciu plní tým, že zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase uznania. Ide o jednostranný právny úkon dlžníka adresovaný veriteľovi. Okrem všeobecných náležitostí predpísaných pre právne úkony (§ 34 Občianskeho zákonníka) je k jeho platnosti treba písomná forma a vyjadrenie prísľubu zaplatiť dlh a uvedenie dôvodu dlhu a jeho výšky, čiže ak má mať písomné uznanie práva dlžníkom právne dôsledky uvedené v ustanovení § 558 Občianskeho zákonníka, je potrebné, aby došlo k uznaniu práva ako čo do dôvodu, tak čo do výšky a rovnako musí byť pri uznaní práva jednoznačne dovoditeľný aj prísľub dlh zaplatiť. Pretože ide o právny inštitút v podobe právneho úkonu, pre ktorý je pod sankciou neplatnosti stanovená písomná forma (§ 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka), musí byť určitosť prejavu vôle uznať dlh čo do dôvodu a výšky a zároveň prisľúbiť dlh zaplatiť daná obsahom listiny, na ktorej sú zaznamenané; nestačí, že dlžníkovi, ktorý jednostranný právny úkon urobil, príp. veriteľovi, ktorému je tento úkon adresovaný, bol jasný dôvod uznávaného dlhu, jeho výška, tak aj prísľub dlh zaplatiť, ak to nie je poznateľné z textu listiny. Určitosť písomného prejavu vôle je objektívnou kategóriou a takýto prejav vôle by nemal vzbudzovať dôvodne pochybnosti o jeho obsahu ani u tretích osôb.

Inštitút uznania dlhu podľa cit. § 558 Občianskeho zákonníka je ako už bolo uvedené samostatným zabezpečovacím inštitútom. Zabezpečovaciu funkciu plní tým, že zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase jeho uznania. Tým sa v spore posilňuje procesná pozícia práve veriteľa a nie dlžníka, pretože dôkazné bremeno sa presúva práve na dlžníka, ktorý ak namieta, že dlh neexistuje, je povinný túto skutočnosť preukázať. Uznáním dlhu teda prechádza dôkazné bremeno z veriteľa na dlžníka. Splnením predpokladov uvedených v cit. § 558 Občianskeho zákonníka dochádza jednak k založeniu vyvrátiteľnej právnej domnienky trvania dlhu a jednak sú s ním spojené i právne účinky pretrhnutia premlčacej lehoty v zmysle § 110 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka. Pokiaľ by v úkone absentoval výslovne prísľub zaplataenia dlhu, je dôsledkom tohto úkonu iba pretrhnutie premlčacej lehoty podľa § 110 ods. 2 veta druhá Občianskeho zákonníka a vyvrátiteľná právna domnienka trvania dlhu v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka nevznikne. Podľa vyššie uvedeného potom záver súdu prvého stupňa, že z ust. § 558 Občianskeho zákonníka má plynúť, že uznávací prejav dlžníka bude mať právne účinky len vtedy, ak dlžník o premlčaní vedel, z citovaného ustanovenia nevyplýva. Vedomosť dlžníka o premlčaní je totiž viazaná výlučne na právny následok predpokladu, že dlh v čase uznania trval - existoval.

Ďalším nedostatkom argumentácie prvostupňového súdu je, že nesprávne vychádza z premisy, že navrhovateľ po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty predložil odporcovi na podpis dohodu o uznání záväzku s cieľom dosiahnuť vymožitelnosť už premlčanej pohľadávky, pričom odporca nemal vedomosť o tom, že podpisuje už premlčanú pohľadávku, čo súd označil ako nekalú obchodnú

praktiku v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti, v dôsledku čoho uznanie dlhu považoval za právne neúčinné. Tieto závery prvostupňového súdu totiž nekorešponujú so skôr prijatým záverom, že predmetný dlh odporcu sa stal splatným najneskôr ku dňu 1.1.2009, prípadne i 11.1.2008, pričom súd dátum splatnosti predmetného dlhu jednoznačne neustálil. Pri splatnosti dlhu ku dňu 1.1.2009 ale dohoda o uznaní záväzku podpísaná dňa 5.7.2011 nemohla byť podpísaná po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty podľa Občianskeho zákonníka, ktorú súd na vec aplikoval. Čiže uvedené úvahy prvostupňového súdu opierajúce sa o záver, že predmetná dohoda o uznaní záväzku bola podpísaná po jeho premlčaní sú potom nesprávne a nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Vzhľadom na dané okolnosti prípadu súd mal jednoznačne ustáliť dátum splatnosti žalovanej pohľadávky a keďže tak neurobil, jeho odôvodnenie je neúplné.

Odhliadnuc od vyššie uvedeného prvostupňový súd sa tiež nedostatočným spôsobom v odôvodnení preskúmaného rozsudku vysporiadal s otázkou, či na premlčanie v danom prípade je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho alebo Obchodného zákonníka, pričom túto v danom prípade nie jednoduchú právnu otázku vyriešil zjednodušeným záverom, že predmetný právny vzťah spadá pod režim Občianskeho a nie Obchodného zákonníka.

S poukazom na doterajší priebeh konania odvolací súd vychádzal z premisy, že nebolo sporným, že zmluvný vzťah, ktorý vznikol medzi odporcom ako spotrebiteľom a právnym predchodcom navrhovateľa GE Capital Multiservis, k.s., Bratislava ako dodávateľom, na základe zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 3.4.2002, je vzťahom spotrebiteľským, v dôsledku čoho bolo naň nevyhnutné aplikovať všetky normy slúžiace na ochranu spotrebiteľa, ako ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka i zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy.

Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. upravoval spotrebiteľské zmluvy v ust. § 52 a nasl. až od 1.4.2004.

V danom prípade bolo nevyhnutné posúdiť, akého charakteru je predmetná spotrebiteľská zmluva. Z obsahu spisu pritom nesporne vyplýva, že predmetná zmluva o revolvingovom úvere bola uzatvorená s veriteľom, ktorý je peňažným ústavom - bankou, a spĺňa všetky náležitosti zmluvy o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. V dôsledku toho záväzkový vzťah medzi zmluvnými stranami je v zmysle § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka tzv. absolútnym obchodom, následkom čoho sa spravuje, bez ohľadu na povahu účastníkov, Obchodným zákonníkom. Obchodný zákonník vystupuje v tomto vzťahu ako lex generalis, pričom samozrejme s poukazom na už vyššie uvedené prednosť v tomto spotrebiteľskom úverovom vzťahu budú mať tie zákonné ustanovenia lex specialis, ktoré upravujú výslovne spotrebiteľské vzťahy. Z ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ani z ustanovení Zákona o spotrebiteľských úveroch, ani Zákona o ochrane spotrebiteľa nevyplýva, že by regulovali otázku premlčania v spotrebiteľských vzťahoch. Vzhľadom na to je potom nevyhnutné aplikovať všeobecnú úpravu premlčania. Otázkou je, či v danom prípade podľa Občianskeho alebo podľa Obchodného zákonníka. Keďže v danom prípade ide o obchodnoprávny vzťah, na premlčanie bude potrebné aplikovať všeobecnú úpravu podľa Obchodného zákonníka. Odvolaciemu súdu nie je známa žiadna norma, ktorá by v rozhodnom období umožňovala odklon od tohto záveru a aplikáciu ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka o premlčaní na obchodnozväzkový vzťah, hoci vznikol na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Odvolací súd má vedomosť, že s účinnosťou od 1.4.2015 bolo ust. § 52 ods. 2 Obč. zák. doplnené o tretiu vetu podľa ktorej: Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Odvolaciemu súdu je tiež v tejto súvislosti známe rozhodnutie NS SR 3 M Cdo 12/2014 zo dňa 21.4.2015 podľa ktorého súd vo veci spotrebiteľskej zmluvy, ktorá mala byť uzavretá pred účinnosťou citovaného ustanovenia, by mal toto ustanovenie zohľadniť. Najvyšší súd sa ale citovaný záver vo svojom rozhodnutí hlbšie nevyargumentoval a odvolací súd sa s ním s poukazom na nižšie uvedené nemôže stotožniť.

V právnom poriadku Slovenskej republiky platí všeobecný zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení, ktorý sa odvodzuje z čl. 1 Ústavy SR, podľa ktorého je Slovenská republika právnym štátom. K imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj požiadavka - princíp právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok, súčasťou ktorého je i zákaz spätného (retroaktívneho) pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení.

V ústavnom poriadku Slovenskej republiky platí zásada podľa ktorej ten, kto konal, resp. postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný spätným pôsobením právneho predpisu alebo niektorého jeho ustanovenia. V podmienkach demokratického štátu, kde vládnu zákony platí zásada, že právny predpis, resp. jeho ustanovenia pôsobia iba do budúcnosti, a nie do minulosti. V prípade ich spätného pôsobenia by sa vážne narušila požiadavka na ich bezrozpornosť, na všeobecnú prístupnosť (poznateľnosť), čím by nevyhnutne dochádzalo k situácii, že ten, kto postupuje podľa práva by nemal žiadnu možnosť zoznámiť sa s obsahom budúcej právnej normy, ktorá by napríklad jeho konanie podľa platného práva v minulosti vyhlásila za protiprávne, resp. za právne neúčinné. To by znamenalo, že jednotlivé subjekty práva by nemali istotu, či ich konanie podľa platného a účinného práva v dobe, keď k nemu došlo nebude neskoršie (po prijatí nového právneho predpisu) a ex tunc posudzované ako protiprávne alebo právne neúčinné. S vylúčením ochrany nimi riadne nadobudnutých práv v minulosti (v súlade s platnou a účinnou právnou úpravou). Uplatňuje sa tak zásada, že ten, kto konal, resp. postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis (jeho ustanovenia), nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (nález ÚS SR sp. zn. PL.ÚS 36/95).

Ústavný súd tiež opakovane vyslovil, že zákonodarca môže výnimočne uplatniť retroaktívne ustanovenie na úpravu nových (existujúcich) právnych stavov, pričom v takom prípade musí preukázať závažné dôvody všeobecného záujmu, ktoré si môžu vyžiadať alebo odôvodniť prelomenie zásady zákazu spätnej pôsobnosti v prospech slobodnej tvorby právnej úpravy zo strany zákonodarcu, tzn. že nepravú retroaktivitu nepovažuje za štandardný vstup do existujúcich právnych vzťahov (napríklad PL.ÚS 25/05, PL.ÚS 3/00). Určitú retroaktivitu pripustil aj Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Mellacher v. Austria, kde uviedol, že: „Legislatívne musí byť daná možnosť, aby sa prijali opatrenia, ktorými sa zasiahne do ďalšieho vykonávania predtým uzavretých zmlúv, aby sa dosiahol požadovaný cieľ“.

Vzhľadom na vyššie uvedené pri časovej pôsobnosti hmotnoprávných noriem všeobecne platí, že pokiaľ zákonodarca nestanoví osobitný právny režim intertemporality platí všeobecný pojmový znak právnych noriem, že regulujú právne vzťahy odo dňa svojej účinnosti do budúcnosti a nie spätne do minulosti. Väčšinou zákonodarca v závere právnej normy zakotvuje intertemporálne ustanovenie, v ktorom zakotvuje tzv. nepravú retroaktivitu, teda pravidlo, že pôvodná právna úprava sa použije na posúdenie otázky vzniku, platnosti a nárokov z právnych vzťahov vzniknutých pred nadobudnutím účinnosti novej právnej úpravy, ako je zakotvené i v § 854 Občianskeho zákonníka. Ak takéto pravidlo legislatívne vyjadrené nie je, musí súd túto medzeru v zákone preklenúť tak, že aplikuje všeobecne uznávané pravidlo o nepravnej retroaktivite (nie o pravej retroaktivite). Ak zákonodarca intertemporálne pravidlo nestanovil, musí sa pravidlo o zachovaní účinkov neúčinnnej právnej úpravy odvodiť od ústavných princípov legitímnych očakávaní, dôvery subjektov v právo, či z princípu ochrany nadobudnutých práv (viď čl. doc. JUDr. Mareka Štefčeka, PhD. „Zákon a sudcovia“; k výkladu ust. § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa, zverejnený v Justičnej revue). V danom prípade vo vzťahu k novelizovanému zneniu § 52 ods. 2 vety tretej Občianskeho zákonníka zákonom č. 102/2014 Z.z., ktorý intertemporálne ust. k § 52 ods. 2 OZ neobsahuje, potom zrejme za použitia analógie v zmysle § 853 Občianskeho zákonníka podľa § 854 Občianskeho zákonníka.

Z ust. § 854 Občianskeho zákonníka vyplýva základná intertemporálna zásada súkromného práva v zmysle ktorej sa novou právnou úpravou spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred účinnosťou tejto úpravy, no vznik právnych vzťahov a nároky z nich vzniknuté sa posudzujú podľa právnych predpisov platných v čase ich vzniku.

V zmysle vyššie uvedených všeobecne prijímaných právnych názorov by teda malo platiť, že na zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré vznikli pred 1. aprílom 2015 sa zákon č. 102/2014 Z.z. v novelizovanom § 52 ods. 2 OZ vzťahuje, ako uzavrel NS SR v cit. rozhodnutí, avšak vznik zmlúv o spotrebiteľskom úvere a nároky z nich vzniknuté pred účinnosťou tohto ust. zák. č. 102/2014 Z.z. (pred 1. aprílom 2015 - čl. IV. zák. č. 151/2014 Z.z.) treba posudzovať podľa doterajších predpisov (nepravá retroaktivita).

Pri nepravnej retroaktivite právna norma nezasahuje do minulosti, príslušné práva a povinnosti, ktoré subjekty nadobudli na základe konkrétnych právnych skutočností, zostávajú týmto subjektom priznané, avšak môže dôjsť k ich zmene novou právnou úpravou. Ide o stav, v ktorom nová právna úprava nevytvára žiadne právne účinky smerujúce pred deň nadobudnutia účinnosti, avšak kvalifikuje tie právne úkony, ku ktorým došlo ešte pred nadobudnutím jej účinnosti, v dôsledku čoho môže dôjsť k zmene alebo zrušeniu tých právnych účinkov, ktoré boli predtým späté s ich uzavretím (nález ÚS SR PL.ÚS 38/99).

O nepravú retroaktivitu ide aj v prípade, ak zákon uzná skutkové podstaty alebo právne skutočnosti, ktoré vznikli počas účinnosti skoršieho zákona, súčasne však prináša určité zmeny právnych následkov, ktoré s nimi súvisia, pokiaľ tieto právne následky v čase nadobudnutia účinnosti tohto nového zákona ešte nenastali (nález ÚS SR PL.ÚS 3/00). To znamená, že podľa skoršej právnej normy sa bude určovať vznik a platnosť právnych úkonov, právneho správania a právnych skutočností a podľa normy účinnej v dobe keď sa o týchto vzťahoch rozhoduje, sa bude určovať obsah právnych vzťahov (Gerloch A. Teorie práva). Nepravá retroaktivita, teda spätným pôsobením nie je, avšak určitým spôsobom pre budúcnosť ex nunc modifikuje právne vzťahy už založené. Za nepravú retroaktivitu sa pokladá také konanie zákonodarcu, pri ktorom v novom právnom predpise uzná právne skutočnosti, ktoré vznikli počas platnosti skoršieho zákona, no zároveň prinesie určité zmeny práv (alebo povinností), ktoré vznikli na základe týchto právnych skutočností alebo na ich základe zavedie aj nové práva a povinnosti... Nepravá retroaktivita teda nepripúšťa, aby neskoršia norma neuznala právne skutočnosti, na základe došlo k vzniku určitých právnych vzťahov podľa predchádzajúcej normy, no jednoznačne pripúšťa zmeny tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy (NS SR sp. zn. 5Szd/1/2010).

Premlčanie práva podľa právnej teórie je kvalifikované uplynutie času s právnymi následkami, je to právna skutočnosť.

S poukazom na vyššie uvedené na danú vec, vzhľadom na vznik právneho vzťahu medzi účastníkmi ku dňu 12.11.2004 nie je možné aplikovať cit. ust. § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.4.2015.

Na základe vyššie uvedeného je teda nevyhnutné uzavrieť, že premlčanie sa aj v spotrebiteľských zmluvách majúcich formu absolútneho obchodu (tu zmluva o úvere) uzavretých pred 1.4.2015 spravuje výlučne Obchodným zákonníkom, pričom podľa § 397 Obchodného zákonníka, ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky. K obdobným záverom pritom dospel i NS SR vo veci sp. zn. 6M Cdo 4/2012 i 2M Cdo 3/2011. S poukazom na vyššie uvedené sa potom odvolací súd nemohol stotožniť so závermi súdu prvého stupňa, ktorý na premlčanie v danej veci aplikoval Občiansky zákonník a musel dať za pravdu odvolateľovi.

Keďže s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu nedostatočným odôvodnením preskúmaného rozsudku v naznačenom smere sa účastníkom odňala možnosť konať pred súdom, odvolací súd s použitím § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Povinnosťou prvostupňového súdu bude opätovne sa vysporiadať s otázkou premlčania žalobou uplatneného nároku súc pritom viazaný vyššie vyslovenými právnymi názormi odvolacieho súdu a následne vo veci opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.